

Удосконалення регулювання земельних відносин зумовлює необхідність кардинального поліпшення інформаційної бази щодо земельних ресурсів, стовідсоткового забезпечення громадян та юридичних осіб необхідними правовстановлюючими документами на землю. У процесі проведення реформи цю базу втрачено. Земельне законодавство має забезпечити узгодження інтересів суб'єктів господарювання і суспільства. У цьому зв'язку безсумнівним є те, що повноваження стосовно землі є обмеженими, а обмеження зумовлені саме необхідністю забезпечення умов збереження й підвищення родючості. Відповідно, на нашу думку, виваженою є позиція щодо необхідності відшкодування вкладень у землю при переході її до іншого землекористувача, що потребує відокремленого обліку й ідентифікації цих витрат.

Результати дослідження дають підставу стверджувати, що до принципово важливих нереалізованих складових аграрної політики належить забезпечення дієвого контролю за раціональним використанням сільськогосподарських угідь, сприяння збереженню і підвищенню родючості, незалежно від того, хто є їх власником і користувачем. Крім того необхідно розробити програму щодо збереження і підвищення родючості землі.

Проблемам обліку землі та земельних відносин сучасні науковці приділяють достатньо уваги. Дискутуються питання щодо грошової оцінки землі, відображення витрат, пов'язаних з поліпшенням земельних угідь, але в обліковій практиці земля та земельні відносини практично не знаходять відображення. Це зумовлено тим, що форми землекористування, які були притаманні адміністративно-командній системі, не потребували бухгалтерського обліку і відповідно не знаходили відображення в балансі підприємств, саме тому, що земля не була власністю господарюючих суб'єктів. Облік землі здійснювали державні служби в державній земельній книзі. Цей облік забезпечував технологічною інформацією та здійснювався в натуральному виразі. Діюча система обліку землі в умовах наявності різних власників, їх руху, а також залучення землі до об'єктів купівлі-продажу зумовлює необхідність відпрацювання системи обліку власної землі громадян і суб'єктів господарювання. Умовою цивілізованого землекористування є розробка системи обліку відносин власності з приводу земельних відносин з метою реалізації контролю та охорони прав власників землі та контролю її використання. Проблемними є питання узгодження обліку землі та земельних відносин власниками землі – суб'єктами підприємницької діяльності, юридичними особами та землі, що знаходиться у приватній власності без створення юридичної особи. Вимоги щодо оцінки й обліку земельних ресурсів мають бути однаковими. За такими ознаками як продуктивність і ефективність модель аграрної економіки України істотно поступається розвиненим країнам. Певною мірою, на нашу думку, це пояснюється низьким рівнем концентрації виробництва, що безпосередньо пов'язано з рівнем концентрації капіталу.

Література: 1. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 №858-IV // Відомості Верховної Ради України від 05.09.2003 – 2003 р., №36, стаття 282; 2. Земельний кодекс України від 25.10.01., №2768-III. – www.rada.gov.ua 3. Малова І.В. Опыт внедрения системы учета и анализа затрат на качество // Сб. «Трёхмерность управления. Экономика качества. Техническое урегулирование». Серия «Все о качестве. Отечественные разработки». Выпуск 34. – М.: НТК «Трек», 2005; 4. Кірейцев Г.Г. Умови розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві України / Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи. II Міжнародна наук.-практ. конф.: Зб. тез та виступів. – К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – С. 9-18. 5. Кучеренко Т. Відображення біологічних активів у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств / Кучеренко Т. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. - №6. – С. 15-21

СТРАХОВИЙ ПРОДУКТ ТА СТРАХОВА ПОСЛУГА ЯК ОБ'ЄКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СТРАХОВИКА

Мельничук І.І., ХКТЕІ, м. Хмельницький, Україна

З метою одержання прибутку страховики реалізують специфічні товари: страхові продукти та страхові послуги, які є основними об'єктами обліку страхової компанії. Однак,

незважаючи на велику кількість праць, присвячених дослідженню даних об'єктів, питання страхових послуг та страхових продуктів залишаються невирішеними і тому – актуальними. Особливо дискусійним є обґрунтування розміру вартості, сплаченої страхувальником за умови настання страхового випадку, та у разі його відсутності.

Підтвердженням факту існування однієї з проблем є те, що окремі групи вчених розглядають категорії «страхового продукту» та «страхової послуги» по-різному, зокрема: страхову послугу розглядають як товар та первинну категорію відносно страхового продукту [1, 4]; саме страховий продукт вважають ширшим поняттям, ніж послуга [2,3]; не розмежовують, а ототожнюють дані поняття [6].

Проте, все ж більшість науковців вважає, що більш загальним, точним при вивченні напрямів діяльності страховиків поняттям є «страховий продукт», який більшою мірою прив'язаний не до клієнта, а до об'єкта страхування. Страховий продукт може охоплювати ряд основних та додаткових послуг (страхова експертиза, страховий консалтинг, технічний, медичний асистанс, консультаційні послуги, оцінка актуарного ризику тощо). Саме страховий продукт, який пропонується страховиком обирається клієнтом ще до початку безпосередніх відносин між ними. Вивчення діяльності окремих українських страховиків дав змогу встановити, що більшість з них все ж називають свій товар саме страховим продуктом (таблиця 1).

Таблиця 1:

Трактування пропозицій вітчизняних страховиків

№ п/п	Назва компанії	Страхові послуги	Страхові продукти
1	СК «Україна»		+
2	«Арсенал страхування»		+
3	«Княжа Вієнна Іншуранс Груп»		+
4	«Європейський страховий альянс»		+
5	«Провідна»		+
6	СК «Кремінь»		+
7	«Укоопгарант»		+
8	«Омега»	+	
9	АСК «ІНГО Україна»	+	
10	«АХА Страхування»	+	

Не дивлячись на те, що терміни «страховий продукт» та «страхова послуга» різні, вони дуже тісно пов'язані між собою. І тому, їх, як основних об'єктів обліку страховика, необхідно розглядати в комплексі. Зокрема, клієнт страхової компанії не може отримати страхової послуги без обраного спочатку страхового продукту, але, і отримати страховий продукт без одержання базових послуг (консультації, документальне оформлення) неможливо. Споживач, який купує страховий продукт, купує не лише страховий захист, але й інші послуги. Такі послуги, в свою чергу поділяються на основні (базові), які надають при купівлі страхового полісу та додаткові – можна отримати при настанні страхового випадку. Якщо ж страховий випадок не відбувся, то страхувальник не зобов'язаний сплачувати за додаткові страхові послуги (наприклад експертиза, технічний асистанс, ремонт тощо). Такої думки дотримується і дослідник А. Прядка, яка доходить висновку, що «момент виникнення страхового продукту збігається з моментом першого страхового внеску страхувальником або з моментом підписання договору страхування, тоді як страхова послуга виникає та реалізовується тільки у разі настання страхового випадку. Якщо ж страховий випадок не відбувся – страхова послуга не зможе реалізуватися» [5].

Також, згідно з українським законодавством для здійснення своєї діяльності страхова компанія отримує ліцензію на певний вид страхування. Маючи ліцензію, страховик для конкретного виду страхування розробляє саме страхові продукти, а не страхові послуги.

Таким чином, виділення страхових продуктів як первинних об'єктів обліку страховиків дає змогу виявити особливості формування їх фінансового результату, виділити окремі результати реалізації страхових продуктів на ринку. Це, в свою чергу, дозволить проаналізувати рентабельність продажу окремого страхового продукту за визначений період часу. А завдяки такому проміжному аналізу в розрізі окремих страхових продуктів, керівництво страховика зможе своєчасно прийняти управлінські рішення щодо доцільності використання окремого страхового продукту. Особливо це актуально для новостворених страхових компаній, які позиціюють себе на ринку.

Література: 1. Белгородцева М.О. Бухгалтерський облік фінансових результатів у страхових компаніях: організація і методика. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Національна академія статистики, обліку та аудиту, Київ, 2011. – 231 с. 2. Говорушко Т. А. Страхові послуги: навч. посібник / Т. А. Говорушко. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 400 с. 3. Кравчук Г.В. Методологічні засади управління конкурентоспроможністю страхових компаній. Спеціальність – Гроші, фінанси і кредит. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. 08.00.08. // Чернігівський державний технологічний університет, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". - Суми, 2010. - 489 с. 4. Шолойко А.С. Основна сутність понять «страхова послуга» і «страховий продукт». // Економіка АПК. - 2009 р. - №5. - с. 105-109 5. Прядка А. Загальне та відмінне «страхового продукту» та «страхової послуги» / А. Прядка // Страхова справа. – 2007. – № 1 (25) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/public/08/06/27/3521>. 6. Страхування : Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЦЕСУ АУДИТУ

Михайленко О. Г., КНТУ, м. Кіровоград, Україна

В світлі наслідків впливу кризи на всі галузі економіки і тяжким станом багатьох підприємств на перший план виходить якість послуг, що надаються та інформації, яка дає істинне уявлення про стан справ в тій чи іншій організації. Інститут аудиту є одним із основних інструментів забезпечення користувачів достовірною інформацією про результати діяльності і фінансовий стан суб'єктів господарювання. Беручи до уваги цей факт, аудит набуває все більшого значення в економіці і все гостріше постає питання про контроль його якості.

Контроль якості роботи аудиторів та аудиторських фірм має на меті забезпечити довіру до аудиторської діяльності в суспільстві та перевірити виконання роботи щодо відповідності стандартам аудиту та нормам професійної етики. Тут виникає питання: «Який аудит є якісним?». Враховуючи визначення аудиту в Законі України «Про аудиторську діяльність» [1], його якість можна визначити як відповідність аудиторської думки про достовірність в усіх її суттєвих аспектах бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності вимогам законів України, положенням (стандартам) бухгалтерського обліку або іншим правилам (внутрішнім положенням суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів. Якість результатів процесу аудиту визначають такі основні передумови, як дотримання професійно-етичних норм і дотримання вимог стандартів при формуванні незалежної думки в аудиторському висновку. Першим кроком до забезпечення високої якості аудиторської практики фірми є безпосереднє включення у процес організації і здійснення аудиту заходів щодо контролю якості. Ще одним, не менш важливим кроком є визначення критеріїв, відповідно до яких має визначатися ступінь якості даної діяльності. У складі Міжнародних стандартів аудиту окремим стандартом 220 визначаються критерії якості аудиту і вимоги до організації контролю за роботою аудиторів на рівні аудиторської фірми [2]. Саме на рівні аудиторської фірми здійснюється контроль якості аудиту, ключові елементи якого повинні бути визначені професійними організаціями. Контроль якості